

C/2024/2484

23.4.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego »Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024«”

(COM(2023) 901 final)

(C/2024/2484)

Sprawozdawczyni: **Elena-Alexandra CALISTRU**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 21.12.2023
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	2.2.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.2.2024
Sesja plenarna nr	585
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	203/0/4

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) sugeruje, by Europejski Bank Centralny (EBC) ściśle monitorował ryzyko gospodarcze i prowadził staranne planowanie ewentualnościowe w celu zapewnienia wiarygodnych perspektyw inflacyjnych. Zaleca, aby EBC był przygotowany na dostosowanie polityki w przypadku spowolnienia lub odwrócenia przewidywanego spadku inflacji bądź zbyt dużego odchylenia poniżej progu 2 %. Opowiada się za jaśniejszym planowaniem awaryjnym w celu utrzymania wiarygodności prognoz inflacyjnych.

1.2. EKES wzywa do rzeczowej współpracy z parlamentami narodowymi, władzami regionalnymi i lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim i partnerami społecznymi w zakresie reform unijnych ram zarządzania makroekonomicznego. Podkreśla znaczenie przejęcia odpowiedzialności za te reformy na szczeblu krajowym poprzez skuteczny dialog.

1.3. EKES zwraca uwagę na kluczowe znaczenie włączenia wartości demokratycznych i zasad praworządności do zarządzania gospodarczego UE. Apeluje o strategię polityczną i praktyki podtrzymujące te podstawowe wartości. Należy dopilnować, by rozwój gospodarczy był zgodny z normami demokratycznymi i ramami prawnymi.

1.4. Uznając zróżnicowane warunki gospodarcze i wyzwania dla wzrostu gospodarczego w poszczególnych państwach członkowskich, EKES opowiada się za konsolidacją fiskalną uwzględniającą wyjątkową sytuację każdego kraju. Podejście to ma na celu wyważenie ostrożności fiskalnej z bieżącą potrzebą wspierania grup, które w największym stopniu dotyka wysoka inflacja i zmniejszenie siły nabywczej.

1.5. EKES apeluje o zrównoważone podejście do stopniowego wycofywania wsparcia kryzysowego, które w dalszym ciągu pomaga słabszym grupom społecznym borykającym się z wysokimi kosztami energii i inflacją. Wzywa do ustanowienia stałych ram wsparcia uzależnionego od wysokości dochodów w niektórych krajach oraz podkreśla potrzebę przeprowadzenia szczegółowej dyskusji na temat skutków społecznych.

1.6. EKES nalega na zajęcie się powolnym tempem realizacji projektów w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), zwłaszcza w konkretnych sektorach. Wzywa Komisję Europejską i rządy krajowe do zapewnienia niezbędnego wsparcia w celu zwiększenia zdolności administracyjnych i usprawnienia procesów oraz do zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego we wdrażanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności.

1.7. EKES podkreśla potrzebę zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy poprzez podnoszenie kwalifikacji, zapewnienie równych szans i zapobieganie dysproporcjom regionalnym. Opowiada się za polityką przeciwdziałania stratom edukacyjnym spowodowanym pandemią, przy czym nacisk należy położyć na potrzeby uczniów i szkół znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

1.8. EKES popiera wprowadzenie środków mające zwiększyć wydajność, niemniej wzywa do podjęcia odważniejszych działań w celu usunięcia przeszkód administracyjnych utrudniających funkcjonowanie przedsiębiorstw w UE oraz pracę innych zainteresowanych podmiotów. Twierdzi, że inicjatywom ukierunkowanym na ograniczenie obowiązków sprawozdawczych muszą towarzyszyć silniejsze zachęty do inwestycji w zrównoważony rozwój, w tym inwestycji transgranicznych.

1.9. EKES opowiada się za zrównoważonym podejściem fiskalnym uwzględniającym wkład zainteresowanych stron i realia gospodarcze we wszystkich państwach członkowskich. Podkreśla, że wdrażanie planów odbudowy powinno być dostosowane do tego zróżnicowanego podejścia, aby zapobiec podważaniu celów środowiskowych i społecznych.

1.10. EKES jest rozczarowany opóźnieniem w tworzeniu Funduszu na rzecz Suwerenności; ponadto ograniczony budżet Platformy na rzecz technologii strategicznych dla Europy (STEP) budzi poważne wątpliwości co do determinacji i zdolności UE do osiągnięcia celów transformacji ekologicznej, a także obawy w związku z inwestycjami w konkurencyjność UE. Należy także odnotować, że długofalowy sukces gospodarczy i konkurencyjność nie mogą opierać się wyłącznie na dotacjach.

2. Kontekst opinii

2.1. Po silnym ożywieniu gospodarczym w 2022 r. gospodarka europejska uległa spowolnieniu ze względu na wysoką inflację i zaostrome warunki finansowe. Pomimo tych wyzwań uniknęliśmy recesji a gospodarka pozostaje odporna. UE cieszy się obecnie historycznie niskim bezrobociem, chociaż niepewność geopolityczna doprowadziła do dostosowania prognoz wzrostu na 2023 r. i kolejne lata; w nadchodzących latach spodziewany jest umiarkowany wzrost. Ponadto najnowsze prognozy gospodarcze wskazują, że nadal możliwy jest ujemny wzrost w strefie euro.

2.2. Wygaśnięcie pod koniec 2023 r. ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu wyznacza ważną zmianę gospodarczą po pandemii. Klauzula ta miała na celu wspieranie polityki pieniężnej, ograniczenie inflacji i zapewnienie stabilności budżetowej, przy jednoczesnym umożliwieniu niezbędnych inwestycji i wzrostu gospodarczego. W wytycznych dotyczących polityki fiskalnej Komisji Europejskiej na 2024 r. proponuje się uruchomienie wiosną 2024 r. procedur nadmiernego deficytu w oparciu o kryterium deficytu, odzwierciedlających równowagę między stabilnością gospodarczą, wzrostem gospodarczym i dyscypliną fiskalną.

2.3. Wraz ze stopniowym spadkiem inflacji nacisk kładzie się na politykę fiskalną wspierającą wysiłki monetarne na rzecz zmniejszenia inflacji i utrzymania dobrej kondycji fiskalnej. Uwagę kieruje się również na inwestycje publiczne, zwłaszcza w transformację ekologiczną i cyfrową. Prognozowany kurs polityki fiskalnej na lata 2023 i 2024 pomoże przywrócić bufora fiskalne i poprawić zdolność obsługi długu publicznego w niektórych państwach członkowskich.

2.4. UE znacznie ograniczyła zależność od rosyjskich paliw kopalnych, co doprowadziło do spadku cen gazu ziemnego, które jednak nadal przekraczają poziomy sprzed kryzysu. Wysiłki na rzecz zwiększenia odporności energetycznej obejmują przejście na czystą energię i reorganizację unijnego rynku energii elektrycznej. Wdrażanie rozdziałów REPowerEU za pomocą funduszy polityki spójności przyspiesza wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną, umożliwiając dostosowanie do celów klimatycznych UE. Środki te mają zasadnicze znaczenie dla stabilizacji dostaw energii i normalizacji cen.

2.5. W ciągu ostatniego dziesięciolecia wzrost wydajności w UE uległ stagnacji, co uwypukliło potrzebę polityki ukierunkowanej na przedsiębiorstwa, wspierającej badania naukowe, finansowanie innowacji oraz rozwiązanie problemu niedoboru kwalifikacji. Poprawa wydajności obejmuje usprawnienie warunków ramowych, pogłębienie jednolitego rynku i utrzymanie praworządności, a także stałe wysiłki na rzecz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w przyjmowaniu zrównoważonych praktyk.

2.6. Pomimo dobrych ogólnych wyników rynek pracy UE stoi w obliczu wyzwań takich jak niedobór wykwalifikowanej siły roboczej, hamujący zrównoważony wzrost gospodarczy i innowacje. Główna rola przypada tu strategiom politycznym mającym na celu zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy, zapewnienie równych szans i rozwiązanie problemu ubóstwa pracujących, zwłaszcza w kontekście zmian demograficznych i ewoluującej dynamiki rynku pracy.

2.7. Ukierunkowany przegląd wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 świadczy o ciągłym dążeniu do pomocy w odbudowie, rekonstrukcji i modernizacji Ukrainy. Niestety środki przeznaczone na STEP lub dodatkowe zasoby na zwiększanie konkurencyjności gospodarki UE pozostały jednak na niskim poziomie.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES odnotowuje, że perspektywy makroekonomiczne stwarzają poważne zagrożenia, które wymagają starannego monitorowania. Pomimo uniknięcia recesji w 2023 r., prognozowane stopy wzrostu na poziomie 0,6–1,7 % w latach 2023–2025 są skromne; PKB strefy euro spadł o 0,1 % w trzecim kwartale 2023 r. Wysoka inflacja i zaostrzone warunki finansowania, w połączeniu z erozją siły nabywczej, mogą jeszcze bardziej osłabić popyt i perspektywy wzrostu. EKES wyraża zaniepokojenie, że kontynuacji restrykcyjnej polityki pieniężnej w 2024 r. towarzyszyć będzie restrykcyjna polityka fiskalna zgodnie ze zmianami, które współprawodawcy europejscy chcą wprowadzić do pakietu legislacyjnego Komisji dotyczącego reformy unijnych ram zarządzania makroekonomicznego.

3.2. EKES odnotowuje obecnie prognozowany spadek inflacji. Jest to powód do optymizmu, lecz nie powinniśmy żywić zbyt wiele nadziei, biorąc pod uwagę utrzymującą się niepewność geopolityczną, która z jednej strony wpływa na ceny żywności i energii, a z drugiej utrudnia przewidywanie średnioterminowych skutków skumulowanego wzrostu stóp procentowych od lipca 2022 r. Zaleca, aby EBC był przygotowany na dostosowanie polityki w przypadku spowolnienia lub odwrócenia dezinflacji bądź zbyt dużego odchylenia poniżej progu 2%. Opowiada się za jaśniejszym planowaniem awaryjnym w celu utrzymania wiarygodności prognoz inflacyjnych.

3.3. EKES z zadowoleniem przyjął wnioski Komisji dotyczące reformy unijnych ram zarządzania makroekonomicznego, które umożliwiają bardziej elastyczne i zróżnicowane ścieżki budżetowe dla poszczególnych krajów w zakresie redukcji długu publicznego⁽¹⁾. Podkreśla znaczenie rzeczowej współpracy z parlamentami narodowymi, władzami regionalnymi i lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim i partnerami społecznymi oraz apeluje o jaśniejsze zobowiązania i mechanizmy gwarantujące, że poszczególne kraje przejmą odpowiedzialność za te reformy. Zmiany wprowadzone do tej pory w dyskusjach Rady Ecofin na temat wniosków Komisji mogłyby doprowadzić do procyklicznego ukierunkowania polityki gospodarczej, czego Komitet nie popiera.

3.4. EKES popiera skoordynowaną i rozważną konsolidację budżetową w celu zapewnienia zdolności obsługi zadłużenia. Podkreśla jednak, że konsolidacja powinna być dostosowana do warunków gospodarczych i zagrożeń dla wzrostu gospodarczego każdego państwa członkowskiego, aby zapobiec zahamowaniu ożywienia gospodarczego. Zwraca uwagę na potrzebę dogłębnej oceny skutków konsolidacji, aby uniknąć negatywnych konsekwencji dla wsparcia społecznego i inwestycji publicznych, a także na potrzebę uwzględnienia faktu, że siła nabywcza nadal maleje w wielu państwach członkowskich.

3.5. EKES uważa, że stopniowe wycofywanie wsparcia związanego z kryzysem energetycznym, przeznaczonego dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, należy zrównoważyć z potrzebą dalszego wspierania grup narażonych na wysokie koszty energii i inflację. Wzywa do ustanowienia stałych ram uwzględniających uzależnione od wysokości dochodów wsparcie stosowane w niektórych krajach oraz podkreśla potrzebę przeprowadzenia szczegółowej dyskusji na temat skutków społecznych stopniowego wycofywania tego wsparcia.

3.6. EKES podkreśla znaczenie powiązania procesów zarządzania gospodarczego z inicjatywami na rzecz wzmocnienia demokracji i praworządności we wszystkich państwach członkowskich. Twierdzi, że ochrona praw podstawowych ugruntowuje reformy gospodarcze i politykę gospodarczą w europejskich wartościach i zwiększa zaufanie inwestorów.

⁽¹⁾ Dz.U. C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>.

3.7. EKES wyraża zaniepokojenie wdrażaniem RRF i wzywa do poprawy we wszystkich państwach. Przytacza opinię w sprawie *śródkresowej oceny Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności* ⁽²⁾, w której podkreślono potrzebę zaangażowania zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w etap wdrażania, a także:

- nalega na zajęcie się powolnym tempem realizacji projektów, zwłaszcza w konkretnych sektorach, oraz wzywa Komisję Europejską i rządy krajowe do zapewnienia niezbędnego wsparcia właściwym organom publicznym, aby mogły odpowiednio zwiększyć zdolności, a także do uproszczenia procedur, ograniczenia biurokracji i zapewnienia koniecznej pomocy dla terminowej i skutecznej realizacji projektów,
- opowiada się za środkami upraszczającymi procedury i zmniejszającymi obciążenia administracyjne, aby umożliwić MŚP, organizacjom społeczeństwa obywatelskiego oraz władzom lokalnym i regionalnym skuteczniejsze korzystanie z RRF,
- apeluje o większą elastyczność w zakresie wyboru projektów, przydziału środków oraz terminów w celu dostosowania do zmieniających się okoliczności i pojawiających się potrzeb. Ponadto wzywa do lepszej koordynacji RRF z innymi europejskimi instrumentami inwestycyjnymi, takimi jak fundusze strukturalne i Fundusz Spójności oraz InvestEU, w celu zwiększenia ogólnej efektywności i oddziaływania.

Biorąc pod uwagę okres recesji i bardziej ograniczone udzielanie pożyczek przez banki, nie możemy dopuścić do niepowodzenia RRF lub niższej absorpcji tych bardzo potrzebnych funduszy.

3.8. Rynek pracy UE nadal wykazuje dobre wyniki pomimo wolniejszego wzrostu gospodarczego, przy czym wskaźnik zatrudnienia osiągnął rekordowy poziom 75,4 % w II kwartale 2023 r., a stopa bezrobocia spadła do 6 %, co jest najniższym poziomem w historii UE. Utrzymują się jednak dysproporcje regionalne, a w niektórych państwach członkowskich nadal odnotowuje się wysokie stopy bezrobocia. EKES zauważa, że znaczne niedobory siły roboczej i wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza w sektorze opieki zdrowotnej, w sektorze nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz w sektorach ekologicznych, stanowią poważne ograniczenie dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Ponad 20 % ludności w wieku produkcyjnym jest nieaktywna zawodowo, w tym 8 mln młodych ludzi niekształących się, niepracujących ani nieszkolących się. Komitet zaznacza, że strategie polityczne powinny zwiększać uczestnictwo w rynku pracy, podnosić umiejętności i zapewniać wszystkim równe szanse.

3.9. EKES podkreśla, że działania mające na celu rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej powinny być zgodne z zasadami godnej pracy, godziwych wynagrodzeń i równości płci, określonymi w Europejskim filarze praw socjalnych. Zaleca, by reformy polityki migracyjnej obejmowały odpowiednie gwarancje ochrony pracowników dla osób migrujących. Ponadto podkreśla znaczenie wdrożenia zaleceń zawartych w sprawozdaniu *Zatrudnienie i kwestie społeczne w Europie: rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i wykwalifikowanej siły roboczej w UE* ⁽³⁾. EKES uważa, że absolutnie konieczne jest, aby pracownicy nie ponosili wyłącznej odpowiedzialności za ustawiczne szkolenie. Należy stworzyć sprzyjające warunki, które umożliwiłyby im udział w takich szkoleniach. W związku z tym ponawia apel o skoordynowane europejskie podejście do inwestycji społecznych, zaproponowane przez prezydentkę hiszpańską i belgijską, oraz o wzmocnienie dyskusji na temat znaczenia konwergencji społecznej.

3.10. EKES podkreśla pilną potrzebę polityki edukacyjnej i polityki w zakresie umiejętności, aby zaradzić stratom edukacyjnym spowodowanym pandemią, koncentrując się na potrzebach uczniów o niskich dochodach i szkół znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Jak zauważono w rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego, mniej niż 25 % osób w wieku 25–64 lat w regionach wiejskich UE otrzymało wykształcenie pomaturalne, w porównaniu z 44 % w miastach. Ważne może być w tym kontekście połączone wsparcie na szczeblu regionalnym z RRF i finansowania w ramach polityki spójności. EKES opowiada się za ukierunkowanymi strategiami politycznymi służącymi rozwiązaniu problemu dysproporcji w wydajności regionalnej, zachęcając do koordynacji polityki między reformami RRF a finansowaniem spójności. Wzywa do większego zaangażowania władz regionalnych we współprojektowanie polityki.

3.11. Chociaż wysiłki na rzecz zwiększenia wydajności poprzez poprawę warunków ramowych i pogłębienie jednolitego rynku są godne pochwały, EKES podkreśla potrzebę podjęcia skuteczniejszych działań w celu usunięcia przeszkód administracyjnych utrudniających funkcjonowanie m.in. przedsiębiorstw w UE. Inicjatywa mająca na celu ograniczenie obowiązków sprawozdawczych o 25 % jest pozytywnym krokiem, ale musi być połączona z silniejszymi zachętami, w tym do inwestycji transgranicznych, zwłaszcza w sektorze ekologicznym i cyfrowym. EKES uznaje również kluczową rolę pogłębionych i zintegrowanych rynków kapitałowych UE w pozyskiwaniu inwestycji prywatnych, podkreśla

⁽²⁾ Raport z oceny EKES-u „Śródkresowa ocena Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności”.

⁽³⁾ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=26989>.

jednak potrzebę lepiej skoordynowanych wysiłków na rzecz ułatwienia innowacji i ograniczenia barier rynkowych. Ponadto zaznacza, że poszanowanie praworządności, w tym niezależnych i skutecznych systemów wymiaru sprawiedliwości, jest nie tylko imperatywem prawnym, ale również podstawowym warunkiem wstępnym tworzenia otoczenia biznesowego sprzyjającego inwestycjom i innowacjom.

3.12. EKES uznaje pakiet pomocy dla MŚP za istotny krok w kierunku wspierania sprawiedliwego i przyjaznego dla MŚP otoczenia biznesowego. Wniosek dotyczący zwalczania opóźnień w płatnościach i uproszczenia ram opodatkowania transgranicznych operacji MŚP poprzez opodatkowanie siedziby głównej (HOT) ⁽⁴⁾ oraz *Działalność gospodarcza w Europie: Ramy opodatkowania dochodu (BEFIT)* ⁽⁵⁾ są krokiem we właściwym kierunku. EKES uważa jednak, że środki te muszą stanowić część szerszej i lepiej zintegrowanej strategii, która uwzględni różnorodne wyzwania stojące przed MŚP, w tym dostęp do finansowania, zgodność regulacyjną i zdolność do przyjmowania zrównoważonych praktyk biznesowych. Segment MŚP programu InvestEU jest istotnym mechanizmem wsparcia, niemniej Komitet wzywa do ścisłego monitorowania jego wdrażania, aby zapewnić, że przewidywane finansowanie w wysokości ponad 200 mld EUR do 2027 r. faktycznie dotrze do MŚP, zwłaszcza tych, które wprowadzają innowacje w dziedzinie technologii zrównoważonego rozwoju, oraz przyniesie im korzyści.

3.13. Znalazło to również odzwierciedlenie w poprzedniej opinii w sprawie rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2023 ⁽⁶⁾, w której EKES wyraża rozczarowanie faktem, że w ramach śródkresowego przeglądu WRF nie przydzielono środków na ustanowienie Europejskiego Funduszu na rzecz Suwerenności. Taki fundusz ma kluczowe znaczenie dla wspierania inwestycji w transformację ekologiczną w całej UE, zapewnienia równych warunków działania i utrzymania właściwego funkcjonowania jednolitego rynku. STEP mogłaby stanowić dobry pierwszy krok w kierunku utworzenia Funduszu na rzecz Suwerenności. Niewielki budżet przeznaczony na ten cel – szacowany wstępnie na 1,5 mld EUR – budzi jednak głębokie zaniepokojenie co do determinacji i zdolności UE do osiągnięcia ambitnych celów transformacji ekologicznej oraz konkurencyjnej sprawiedliwości w Unii. Ponadto w perspektywie długoterminowej żadna gospodarka nie może opierać swojego sukcesu ani konkurencyjności wyłącznie na dotacjach.

3.14. Chociaż finansowanie UE, w tym RRF i InvestEU, musiałyby odgrywać fundamentalną rolę w przyspieszaniu transformacji ekologicznej i cyfrowej, EKES wyraża zaniepokojenie faktycznym tempem i skutecznością tych przemian. Trudności biurokratyczne i wyzwania regulacyjne w państwach członkowskich utrudniają szybkie wdrożenie reform transformacyjnych. EKES podkreśla potrzebę usprawnień w administracji oraz zmian w praktykach biurokratycznych, aby ułatwić szybkie dostosowanie się do wymogów ekologicznych i cyfrowych. Zwraca uwagę na lukę między zmianami legislacyjnymi a praktycznym wykonaniem w terenie, zwłaszcza w przypadku MŚP.

3.15. Jako że UE rezygnuje z ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu i buduje krajobraz gospodarczy po pandemii, EKES podkreśla znaczenie wyciągnięcia wniosków z pandemii, aby uniknąć skrajnych sytuacji fiskalnych. EKES ostrzega, że otwarcie procedur nadmiernego deficytu wiosną 2024 r., prawdopodobnie przy zastosowaniu zasad paktu stabilności i wzrostu, grozi pośpiesznym powrotem do ograniczeń fiskalnych sprzed pandemii i nowej recesji. Wnioski wyciągnięte z polityki w następstwie kryzysu finansowego w latach 2007–2008 i pandemii podkreślają potrzebę elastycznej i responsywnej polityki fiskalnej, która równoważy wsparcie polityki pieniężnej, kontrolę inflacji i stabilność budżetową, bez uszczerbku dla niezbędnych inwestycji i długoterminowego wzrostu gospodarczego.

3.16. W kontekście europejskiego semestru w 2024 r. EKES podkreśla, że wdrażanie planów odbudowy i zwiększania odporności oraz ich integracja z innymi unijnymi instrumentami finansowania muszą być dostosowane do tego zróżnicowanego podejścia do polityki fiskalnej. Przyszłe sprawozdania krajowe i szczegółowe oceny stanowią okazję do oszacowania wyzwań strukturalnych i sprostania im. To pozwoli zagwarantować, że korekty fiskalne nie będą podważać celów Europejskiego Zielonego Ładu i Europejskiego filaru praw socjalnych ani celów zrównoważonego rozwoju. EKES opowiada się za zrównoważonym i perspektywicznym podejściem fiskalnym, które uwzględniłoby różnorodne realia gospodarcze w poszczególnych państwach członkowskich i wkład zainteresowanych stron. W ten sposób wnioski wyciągnięte z recesji w 2008 r. i pandemii będą mogły wyznaczyć kierunek dla odporniejszych i elastyczniejszych ram fiskalnych.

Bruksela, dnia 14 lutego 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽⁴⁾ COM(2023)528 final.

⁽⁵⁾ 5COM(2023) 529 final; COM(2023) 532 final; opinia EKES-u „Działalność gospodarcza w Europie: Ramy opodatkowania dochodu (BEFIT)” (prace w toku).

⁽⁶⁾ Dz.U. C, C/2024/871, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/871/oj>.